

*'Als de regels worden gehandhaafd, krijgen
Nederlandse handels- en kweekbedrijven
een voorsprong van jewelste'*

'Levensgevaarlijk om mee te gaan met multinationals'

Bertus Buizer adviseert alle duurzame tuinders

Biologisch blijft groeien. Maar Europa zet te weinig vaart achter 100 procent biologisch uitgangsmateriaal. Terwijl gangbare en biologische bedrijven elkaar daar zo goed vinden. Adviseur Bertus Buizer ziet nut én noodzaak voor een gezamenlijk optrekken van beide partijen.

tekst Ton van der Scheer, foto's Marc Pasveer

Het was nogal een overstap. Van het Noord-Afrikaanse Tsjaad, waar hij vier jaar met zijn vrouw woonde, aan een landbouwproject werkte en een burgeroorlog trotseerde, ging Bertus Buizer midden jaren 80 terug naar Nederland om voor DLV tussen de boeren en tuinders in de klei van het Noordwest-Friese Bildt te werken. "We werkten aan de introductie van wat toen voor de meeste telers nieuw was: geïntegreerde teelt. In die tijd kwam vanuit een grote achterstand op bijvoorbeeld het gebied van landbouwkundig onderzoek de biologische landbouw opzetten. In Nederland wordt die sector nog steeds onderschat door mensen die alleen maar kijken naar het percentage van het areaal biologische teelt. Maar kijk naar de wereldwijde groei van de consumptie - jaarlijks 10 procent of meer - én van het areaal - jaarlijks zo'n 7 procent in de plus - en je kan niet anders dan onder de indruk zijn."

En dat terwijl er volgens u een rem staat op die ontwikkeling door de onduidelijkheid over regels rond biologisch uitgangsmateriaal.

"Ik vind het onbegrijpelijk dat Nederland zich niet sterker maakt voor de hoofdrol die de sector voor uitgangsmateriaal kan spelen in die wereldwijd zo hard groeiende biologische sector. In Europa is afgesproken dat alle lidstaten een digitale database bijhouden van biologische rassen, en op basis daarvan een Annex opstellen van gewassen waarvoor alleen biologisch uitgangsmateriaal mag worden gebruikt. Maar Nederland

is het enige EU-land dat dat laatste heeft gedaan. In alle andere landen kunnen telers voor elk gewas ontheffing krijgen om te werken met gangbare rassen, of in het beste geval biologische rassen waarbij in de veredeling ook is gekruist met gangbare rassen, mits minimaal twee jaar biologisch geteeld."

Die ontheffingen waarmee in heel Europa wordt gestrooid zijn volgens Buizer een zwaktebod. "Telers worden daardoor in de verleiding gebracht te werken met goedkoper zaaizaad of pootgoed. Maar goedkoop is duurkoop, want ze kiezen niet voor de meer robuuste biologische rassen, die door Nederlandse veredelaars zijn ontwikkeld. De veredeling van die robuuste ras-

'Het is veel beter om te kijken naar maatwerk voor lokale omstandigheden'

sen wordt bovendien geremd. De markt voor die rassen blijft klein. Investeren in biologisch uitgangsmateriaal wordt niet gestimuleerd. Terwijl dat wel in Brussel is afgesproken. Als die regels eindelijk eens worden gehandhaafd, hebben Nederlandse kweek- en handelsbedrijven als Rijk Zwaan, Bejo, De Bolster en Vitalis/Enza een voorsprong van jewelste."

Het is volgens Buizer niet alleen in het belang van de biologische tuinders dat er meer voortgang zou komen ►

Buizer: "Met een smaller middelenpakket en druk van markt en consument om producten te leveren met weinig of geen residu, zoeken ook gangbare telers naar rassen die tegen een stootje kunnen."

Buizer: "Louise Fresco en Aalt Dijkhuizen dienen met hun pleidooi voor wereldwijde intensivering alleen de grote multinationals en de universiteitskas, maar niet de boer of tuinder."

in de veredeling van die robuuste rassen. "Daar kijken ook gangbare telers naar. Ik ben in 1996 bij DLV Plant ook voor de marktgroep biologische landbouw gaan werken. Toen tekende de interesse van gangbare boeren en tuinders voor de biologische teelt zich voor het eerst af. Met een voortdurend smaller middelenpakket en druk van markt en consument om producten te leveren met weinig of geen residu, zoeken ook gangbare telers naar rassen die tegen een stootje kunnen. Rassen met resistenties tegen ziekten en plagen die niet langer zomaar kunnen worden 'weggespoten'."

Patenten

Buizer was twee jaar geleden ook al een scharnier tussen biologisch en gangbaar, toen hij een succesvolle lobby voerde tegen de regelgeving die middelen van natuurlijke oorsprong dreigde te torpederen. Voor een aantal huis-, tuin-, -en keukenmiddeltjes als melk, knoflook, bier en zeep, maar ook voor een aantal biologische gewasbeschermingsmiddelen zou hetzelfde strenge toelatingsregime gaan gelden als voor chemische middelen, terwijl natuurlijke middelen vaak een veelheid aan actieve stoffen bevatten. Een toelating per actieve

stof zou dan voor kleinere producenten onbetaalbaar worden.

"Hier zie je dezelfde tweedeling tussen de macht van grote concerns en de kracht van het lokale produceren. Op wereldschaal zijn het de grote landen en de multinationals die de agenda bepalen. Als we ons daar bij zouden neerleggen, komt het er op neer dat telers wereldwijd straks moeten werken met een beperkte hoeveelheid gentech-gewassen, met patenten beschermd. Het is levensgevaarlijk als telers daarin zouden meegaan. Het is veel beter om te kijken naar maatwerk voor lokale omstandigheden. Wij moeten niet in Noord-Holland voor de hele wereld gaan veredelen, zoals nu nog veel gebeurt. Dat is commercieel misschien efficiënt, maar niet voor de biodiversiteit, voor het milieu en zeker niet voor lokale boeren en tuinders."

DDT naar Derde Wereld

Het is in de optiek van Buizer juist voor een tuinbouwland als Nederland een kans om met onze teeltkennis en technische know how lokaal te kijken welke gewassen, welke rassen en welke teeltmethodes het beste passen. "Het is maar al te vaak zo gegaan dat middelen die in het Westen niet meer mochten worden gebruikt in de Derde Wereld werden afgezet. Toen ik in de jaren 70 in Afrika kwam, kon je daar bij wijze van spreken aan de weg nog DDT kopen. Daar liepen me de rillingen van over de rug. Ook later werd dit giftige insecticide daar verhandeld en gebruikt. Een nichtje van me ging dood toen ze een aantal jaren geleden uit een bakje dronk waar DDT in had gezeten. De grote chemieconcerns doen al een halve eeuw hun best om boeren in de Derde Wereld afhankelijk te maken van hun middelen en gentech-gewassen. Dat is de andere kant van het pleidooi van Louise Fresco en Aalt Dijkhuizen voor een wereldwijde intensivering van de landbouw om ook in 2050 nog de wereldbevolking te kunnen voeden. Zij dienen daarmee de multinationals en de universiteitskas, maar niet de boer of tuinder. Die krijgt vanwege alle octrooien en patenten op planteneigenschappen te maken met een nog minder geschikt en betaalbaar rassenpakket. Kleine veredelaars kunnen de dure octrooi-vergoedingen niet betalen."

Kan volgens u met de biologische teelttechniek wel de wereld worden gevoed?

"De landbouw doet het al duizenden jaren met klassieke veredeling. Daar is de laatste decennia allerlei schitterends aan toegevoegd zoals de merkertehnologie, die die klassieke veredeling kan versnellen. Het inbouwen van vreemde genen in planten en dieren is helemaal niet nodig. Intensiveren van de landbouwproductie is een goede optie, maar de manier waarop moet wel ecologisch verantwoord zijn en geënt op de lokale situatie. Wanneer Nederlandse bedrijven laten zien dat ze niet willen dicteren hoe hun collega's in Afrika of Azië moeten gaan telen, maar dat ze wel de kennis hebben om de productiviteit van lokaal land- en tuinbouwareaal te verbeteren, dan kunnen ze goed zaken doen." ●

Van Dronten via Kameroen naar Leeuwarden

Bertus Buizers persoonlijke route loopt van het ouderlijk akkerbouwbedrijf in de Noordoostpolder via de Hogere Landbouwschool Dronten naar Kameroen, waar hij ook zijn vrouw leerde kennen. Na ruim twintig jaar werken bij DLV Plant, heeft Buizer nu een zelfstandig adviesbedrijf in Leeuwarden. Hij coördineert onder meer Organiseeds.nl, een netwerk van kweek- en handelsbedrijven die in Nederland zijn gevestigd. Ook is hij actief voor de stichting Duurzame Landbouw en Energie in Kameroen en voor de onlangs opgerichte Sustainable Food Supply Foundation.